

NOWOŚCI WYDAWNICZE

„Fantastyczność i cudowność”, t. 5: *Człowiek w zwierciadle przeszłości. Ucieczka od historii do historii*, red. T. Ratajczak, B. Trocha, Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza UZ, 2014.

Jak zauważył Piotr Kowalski, nasza bezradność wobec teraźniejszości – „wielobarwnej”, „wielokształtnej” oraz pozbawionej „jasnych zasad porządkujących”, „wzmaga potrzebę poszukiwania korzeni, odwoływania

się do mitów, które rozstrzygałyby o sensie wszystkich fragmentów świata i o znaczeniu każdej chwili ludzkiego życia”¹. W ten sposób rodzi się nieustanne zapotrzebowanie na kulturę, która dostarczałaby „niezbędnych instrumentów pozwalających świat porządkować, wydzielać i nazywać”². Dla jednych będzie nią kultura magiczna, dla innych – odwoływanie się do duchowości Wschodu i/lub Zachodu, a dla jeszcze innych – najbardziej nas interesujące – teksty literackie i obecne w nich takie zjawiska, jak nowa mitologia, realizm magiczny, literatura religijna, *speculative fiction*, czy szeroko pojmowana fantasy.

Według dość powszechnie przyjętych poglądów w dziejach literatury przeszłość należy do najdawniejszych tematów bądź motywów, natomiast współcześnie – do najpopularniejszych, a w przypadku fantasy możemy wręcz mówić o jej uzależnieniu od historii, bowiem przywoływanie tego, co było kiedyś, ma ułatwić jej czytelnikom odnalezienie rozwiązań dla tego, co dzieje się dziś.

Poszukując zrozumienia otaczającego nas świata oraz własnej tożsamości, często zaczynamy powielać w sposób mniej lub bardziej świadomy obecne w kulturze mityczne wzorce. Stąd rodzi się pytanie o pewność Wzorca wyłaniającego się z tekstów tradycji, historii oraz rozproszonych mitologemów. Proponując przyjrzenie się tej problematyce, rozestaliśmy potencjalnym autorom zaproszenie do wzięcia udziału w dyskusji, a wychodząc od Eliadowskiej koncepcji „ucieczki od historii do Historii”, w zaproszeniu tym zakreśliliśmy kilka interesujących nas zagadnień, dotyczących m.in.: 1) poszukiwania własnej historii, 2) Historii jako przestrzeni poszukiwania tożsamości, 3) archaicznego wymiaru Historii, 4) czasu świętego w teologii, 5) przeszłości jako przestrzeni pytań dla filozofii, 6) mitologemów w literaturze jako nośników Historii, 7) atrakcyjności przestania mitu dla współczesnego człowieka, wreszcie – 8) sposobów modelowania historii w fantasy i science fiction. Na odzew nie trzeba było długo czekać, a sam temat spotkał się z dużym zainteresowaniem w wielu ośrodkach akademickich w kraju, jak i poza jego granicami. I tak swój udział w przedsięwzięciu zgłosili filozofowie, literaturoznawcy i teologowie m.in. z Francji (paryskiej Sorbony),

Kamerunu (Uniwersytetu Yaounde I), Kanady (Uniwersytetu w Vancouver), Rosji (Państwowego Uniwersytetu w Tomsku oraz Zachodniosyberyjskiego Oddziału Rosyjskiej Akademii Sprawiedliwości w Tomsku), Wielkiej Brytanii (Uniwersytetu Middlesex w Londynie), Ukrainy (Uniwersytetu Narodowego w Doniecku), USA (Uniwersytetu Stanowego w Idaho, Uniwersytetu w Nowym Jorku oraz Uniwersytetu Minnesota) i kilkunastu ośrodków polskich (m.in. Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego i Uniwersytetu Zielonogórskiego). Część wystąpień, po uprzednim przedyskutowaniu w czasie obrad V międzynarodowej konferencji naukowej z cyklu „Fantastyczność i cudowność”³ i uzyskaniu recenzenckiej aprobaty, została zamieszczona w monografii *In the Mirror of the Past: Of Fantasy and History*⁴, kolejne, także wystuchane, przedyskutowane i poddane wnikliwej ocenie zewnętrznej, zamieściliśmy w niniejszym tomie.

Tomasz Ratajczak

Jazz w kulturze polskiej, t. 1, red. Rafał Ciesielski, B5, oprawa twarda, s. 228, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2014, ISBN 978-83-7842-143-6

Niniejsza publikacja jest próbą zainicjowania szerszego badawczego spojrzenia na fenomen jazzu w kulturze polskiej. W perspektywie historycznej obszar występowania muzyki jazzowej wyznaczają tu z jednej strony lata 20. XX stulecia, z drugiej – współczesność.

W przestrzeni tej oddziaływały rozmaite czynniki i zmieniały się uwarunkowania. Mieszczą się w niej trudne początki jazzu w Polsce, jego spektakularne sukcesy artystyczne, działalność wybitnych muzyków, proces utrwalania się jazzu w kulturze i świadomości odbiorców. Tak obszerna przestrzeń stanowi potencjalnie niezwykle żyzne pole do penetracji badawczej.

Celem publikacji jest zatem wskazanie na polską muzykę jazzową jako atrakcyjny poznawczo przedmiot zainteresowań badawczych, zasygnalizowanie niektórych obszarów i kierunków potencjalnych dociekań naukowych oraz zain-

1 P. Kowalski, *Leksykon. Znaki świata. Omen, przesąd, znaczenie*, Warszawa – Wrocław 1998, s. 7.

2 Ibidem.

3 Konferencję tę zorganizowały dwie pracownice Instytutu Filologii Polskiej UZ: Mitopoetyki i Filozofii Literatury (kierowana przez prof. Bogdana Trochę) oraz Bibliologii i Badań Nad Literaturą Popularną (kierowana przez dra Tomasza Ratajczaka) przy współpracy Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. C. Norwida w Zielonej Górze.

4 *In the Mirror of the Past: Of Fantasy and History*, red. B. Trocha, A. Rzyman, T. Ratajczak, Cambridge Scholars Publishing 2013.

spirowanie środowisk naukowych do podejmowania badań nad tą tematyką. W sposobie obecności jazzu w polskiej kulturze występuje bowiem niezrozumiała dysproporcja: szeroka, wielowątkowa i znacząca artystycznie polska twórczość jazzowa nie jest w adekwatnych proporcjach dopełniana odnośnymi refleksjami, komentarzami i postawami badawczymi.

[...] Na niniejszą publikację składają się artykuły mające bardzo zróżnicowany charakter. Ich zakres ogranicza się do obszaru samej muzyki jazzowej z uwzględnieniem niektórych, najbliższych jej kontekstów. Mimo odmienności w zakresie tematycznego, merytorycznego, jak i metodologicznego ujęcia przez autorów poszczególnych zagadnień mogą one tworzyć pewną całość: jej uzasadnieniem, a zarazem potencjalną zaletą publikacji, może być ukazanie szerokiego horyzontu możliwych perspektyw i kierunków badawczych, a zarazem otwarcie wielu pól refleksji, których punktem wyjścia jest polski jazz. Poszczególne artykuły mogą być interesujące i cenne także z uwagi na to, że w wielu przypadkach łączą one perspektywę badawczą ze spojrzeniem pasjonatów muzyki jazzowej, czynnych jazzowych muzyków, animatorów i publicystów działających w obszarze tej muzyki. Stwarza to okazję do oglądu i opisu zjawisk także niejako „od wewnątrz”, w trybie wzajemnego dopełniania się rozmaitych aspektów i relacji, co prowadzi do uzyskania tym samym pełniejszego obrazu przedstawianych zagadnień.

„Przegląd Narodowościowy - Review Of Nationalities. Romowie”, nr 3, red. Stefan Dudra, Piotr Pochyły, B5, oprawa twarda, s. 218, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2014, ISSN 2084-848X, ISBN 978-83-7842-138-2

Niniejszym oddajemy w Państwa ręce trzeci numer „Przeglądu Narodowościowego - Review of Nationalities”.

Po wcześniejszych edycjach poświęconych Kurdom (nr 1) i problematyce tożsamości narodowej (nr 2) zdecydowaliśmy się podjąć temat Romów. Kwestia romska wywołuje od lat żywą dyskusję zarówno w Polsce, jak i za granicą. Dość tylko wspomnieć napięcia społeczne w Czechach czy niedawną ostrą retorykę antyromską walczącego o reelekcję we Francji prezydenta Nicolasa Sarkozy'ego, co skończyło się debatą społeczną w wielu państwach, a obserwatorzy i eksperci zastanawiali się, jak oddzielić brak poszanowania praw człowieka od próby rozwiązania realnego problemu romskiego w Europie (tworzenia nielegalnych osiedli wokół dużych miast, proszenia o pieniądze, oskarżeń o szerzenie przestępczości). Z polskiej perspektywy obserwujemy np. z jednej strony protesty w Andrychowie, a z drugiej strony należy odnotować sukces i popularność filmu *Papusza* Joanny i Krzysztofa Krauze opowiadającego o życiu pierwszej romskiej poetki Bronisławy Wajs-Papuzszy, której twórczość przetłumaczono na język polski, co zaowocowało wzrostem zainteresowania kulturą romską, problematyką funkcjonowania w naszych realiach.

Do napisania artykułów udało nam się zaprosić autorów reprezentujących różne środowiska (politologia, historia,

antropologia, literatura, sztuka). Numer otwiera tekst *Romowie - naród bez ojczyzny* (Anita Adamczyk). Ponadto podjęto kwestie: romskich imigrantów w Europie Zachodniej (Joanna Talewicz-Kwiatkowska), polityki wobec Romów na ziemiach czeskich i słowackich po 1945 r. (Łukasz Kwadrans), problematyki Cyganów w Azji Centralnej (Przemysław Ozierski), sytuacji bytowej krakowskich Romów (Robert Żurek), mitu cygańskiego w kulturze muzycznej Europy (Anna G. Piotrowska), motywów cygańskich w poezji rosyjskiej (Anna Sobieska). Publikujemy też założenia międzynarodowego projektu badawczego dotyczącego Romów w Europie (Michał Kozubik).

Od niniejszego numeru inaugurujemy także stałą kategorię tematyczną pt. *Studia i materiały*, gdzie będziemy zamieszczać artykuły z szeroko pojętej tematyki narodowościowej związanej z podstawową działalnością pisma. W niej prezentujemy: praktykę działalności Biura Paszportów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych jako element polityki wyznaniowej w PRL (Ryszard Michalak) oraz działalność Rady Narodowościowej wobec mniejszości narodowych i narodów wschodnich w czasie II wojny światowej (Dariusz Miszewski). Ponadto zamieściliśmy sprawozdania z cyklicznych konferencji dotyczących działalności mediów należących do mniejszości narodowych i samych mniejszości (Elżbieta Muciek, Piotr Pochyły) oraz recenzje.

— **Maria Mrówczyńska, Studium nad doбором metod inteligencji numerycznej do rozwiązywania problemów z geodezji inżynierskiej**, B5, oprawa miękka, s. 150, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2015, ISBN 978-83-7842-158-0

Niniejsza praca przedstawia syntetyczne ujęcie możliwości związanych z zastosowaniem sztucznych sieci neuronowych oraz systemów neuro-

nowo-rozmytych do rozwiązywania wybranych zagadnień z geodezji inżynierskiej. Sieci neuronowe są techniką modelowania, która pozwala na odwzorowanie nadzwyczaj złożonych funkcji. Jako wygodne narzędzie o charakterze nieliniowym są stosowane w rozwiązywaniu problemów występujących w odległych sobie dziedzinach, takich jak: finanse, medycyna, zastosowania inżynierskie, geologia, fizyka i wielu innych. Sieci neuronowe doskonale sprawdzają się wszędzie tam, gdzie do opisu zjawisk nie znajduje zastosowania aproksymacja liniowa, ponieważ tworzone z zastosowaniem sieci neuronowych modele bez trudu odwzorowują zależności nieliniowe.

zebrała Ewa Popitka
Oficyna Wydawnicza